5 Bani în România.-10 Bani în străinătate

I C G

Anul XXXI.- No.149.-Duminecă 2 Iunie 1913

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— | STRĂINĂTATE: 3 luni Lei 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp 7 Bani 60
Idem pag. IV „ 30
Inserţii şi reclame 3,50 linia
Abonaţiuri saŭ informaţiuni mortuare după mărime dela 60-150 lei

Redacţia şi Administraţia: 11, str. Brezoianu 11 — Bucureşti —

Jubileul de 25 ani de domnie
A IMPĂRATULUI WILHELM AL GERMANIEI

IMPĂRATUL WILHELM II IN ANUL URCĂREI SALE PE TRON (1888)

Atentatul din Constantinopol
— SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC —

Constantinopol, 30. — S'a stabilit că atentatorul Topal Tevfik şi prietenii săi sunt membrii ai unei bande organizată pentru asasinarea marelui vizir. El se afla într'o cafenea nu departe de locul atentatului şi comunicase prietenilor prin semne apropierea trăsurei.

Ziarele afirmă că atentatorul a omorât şi pe servitorul, care se afla în trăsură. Primul glonte a străbătut piciorul marelui vizir, iar al doilea capul.

Ultimele cuvinte ale victimei au fost: „Sărmanul meu popor, mişeii de trădători!"

Ziarul „Tanin" afirmă, că mulţimea a voit să linseze pe atentatori şi nu s'a risipit decât după ce comandantul trupei care escorta pe marele vizir, a ameninţat că va trage.

Cinci indivizi complici ai atentatorului ca să atragă atenţiunea mulţimei în altă parte au tras focuri de revolver dintr'o stradă din apropiere.

Armata a adresat sultanului o telegramă de condoleanţă.

*

Paris, 30. — Generalul Şerif paşa roagă pe Agenţia Havas să desmintă ştirea din Constantinopole că el ar fi pus la cale atentatul contra lui Mahmut Şefket. Şerif paşa a adăugat că Tewfik Petew bey al cărui nume a fost amestecat în complot, se află la Paris de câteva zile.

Constantinopol, 30. — Diferite svonuri circulă aci despre o participare a militarilor la complot. Anume cercuri afirmă că se ştia de ieri că un atentat e de aşteptat pe astăzi, chiar cu ajutorul unei bombe. Sosirea alaiului a comandantului armatei din Ceatalgea, Abuk paşa, care a primit acum de curând preşedinţia Ligei militare, se pune în legătură cu atentatul. Liga, în proclamaţiunea adresată ofiţerilor cari se abţin de la politică, ar fi declarat că neutralitatea ar fi blamabilă în condiţiile actuale.

Fostul şef al poliţei politice Muciaz, arestat nu de mult, ar fi mărturisit că un complot al cercurilor militare este iminent.

*

Constantinopol, 30. — Ultimele ştiri din Ceatalgea spun că ordinea e desăvârşită acolo. Asasinarea marelui vizir e regretată. Deci svonurile că complotul ar fi fost pus la cale de militari se dovedeşte cu totul neîntemeiat. Complotul a fost inventat de civili.

ARESTARI

Constantinopol, 30. — Se zice că s'au mai arestat 4 complici la atentat. Unul s'ar chema Cerkes Abdurahman. S'au făcut şi alte arestări. Ancheta se ţine cu totul secretă.

*

Constantinopol, 30. — **Preşedintele clubului liberal de la Hademkioi, Bezik Sucri paşa, a fost arestat.**

Constantinopol, 30. — **Ginerele sultanului, Damad Salih paşa, fratele fundatorului Acordului Liberal, ar fi fost arestat.**

INMORMANTAREA VICTIMELOR

Constantinopol, 30. — *Noaptea a decurs liniştită, dimineaţa circulau pe străzi patrule călare.*

La Seraskierat se făceau mari pregătiri pentru înmormântarea victimelor atentatului, cu cea mai mare pompă militară.

Coşciugurile au fost duse printre cordoane de soldaţi. Înaintea lor mergeau dervişi intonând cântece religioase; după coşciuguri mergeau generalii, prietenii, o deputaţie a armatei de la Ceatalgea condusă de Enver bey, diplomaţi şi mulţi demnitari.

Cortegiul a fost încheiat de un detaşament de cavalerie şi de artilerie.

*

Constantinopol, 29. — Înmormântarea lui Mahmud Şefket a avut loc astăzi. A fost foarte impunătoare. Doi fii ai sultanului, primul sambelan al Curţei, marele vizir ad-interim, şeikulislamul, ministrii, statul major al corpului 10 de armată, un reprezentant al armatei din Ceatalgea, generali, amirali, corpul diplomatic şi o mare mulţime au asistat la înmormântare.

UN MANIFEST AL GUVERNULUI

Constantinopol, 30. — *Tinerii turci au ţinut azi înainte de amiază o consfătuire secretă, la care a participat şi Enver bey.*

In cercurile tinerilor turci domneşte convingerea că atentatul este operă politică. Liga militară şi prinţul Sabbah Eddin sunt acuzaţi pe faţă ca autori morali, ai asasinatului. Guvernul a ordonat că palatul prinţului şi clădirile altor notabili să fie supraveghiate de poliţie.

In scurt timp se vor ordona arestări în masă.

La Stambul a fost arestat un hodje care distribuia proclamaţiuni războinice. Din provincie sosesc ştiri identice.

La Bagdat răspândirea acestor proclamaţiuni a produs mare neliniste, locuitorii s'au refugiat la Bassohrah.

Guvernul va publica un manifest în care, făcând apel la naţionalismul populaţiei, va recomanda ca liniştea să fie păstrată.

SARBII ŞI ASASINAREA MARELUI VIZIR

Belgrad, 30. — Coincidenţa că marele vizir a fost asasinat la aceiaşi dată ca şi regele Mihail al Serbiei, regele Alexandru şi regina Draga, a făcut impresia adâncă, atribuindu-se faptului o importanţă politică deosebită.

La Constantinopol sunt aşteptate evenimente grave.

— o x o —

Românii de peste munţi

O LUCRARE A D-LUI MIRCEA RUSU ŞIRIANU

Budapesta, 30. — *Mircea Russu Şirianu, fiul regretatului luptător român de peste munţi Ioan Russu Şirianu, care trăeşte la Paris, a tradus în franţuzeşte un studiu apărut în ziarul „Oesterreichische Rundschau", scris de d. dr. Alexandru Vajda asupra alegerei de deputat din Sasca, trimitând lucrarea în formă de broşură politicianilor de seamă ai Franţei, cari au studiat chestia cu multă atenţie.*

Mircea Russu va adresa lumei politice franceze un memoriu în care va descrie dolcanţele românilor din Ungaria.

Mircea Russu Şirianu este colaborator la ziarul „Universul".

O NOUA REVISTĂ ROMANEASCA IN UNGARIA

Budapesta, 30. — *Astăzi a apărut aici o revistă românească intitulată „Gazeta română" sub direcţia d-lui dr. Liviu Linţa.*

E vorba de o revistă săptămânală, care în articolul de fond anunţă că se va ocupa numai de chestii economice şi nu se va ocupa de politică.

Gazeta a fost primită de români cu neîncredere, pentru că directorul el cu ocazia alegerei de la Sasca şi-a pus candidatura cu program guvernamental faţă de d-rul Aurel Vlad candidatul partidului naţional român.

Se mai afirmă, că revista aceasta este subcenţionată de cercurile guvernamentale.

DELA CAMERA DE COMERT
DIN CAPITALĂ

— Rezoluţiunea luată cu privire la memoriul prezentat de d. I. Ţeţu asupra prohibirei publicaţiunelor româneşti de a intra în Ungaria —

Convocaţi pentru rezolvarea mai multor lucrări curente fără însemnătate deosebită, membrii Camerei de comerţ din Capitală s'au întrunit eri d. a. în adunare generală.

Şedinţei acestei adunări generale i s'a dat însă o însemnătate remarcabilă prin aducerea în discuţie—în afară de prevederea ordinei de zi—a memoriului depus de mai bine de o lună de zile, de d. I. Ţeţu, cu privire la necesitatea de a se cere stăruitor pe ministerul nostru de rezort, statului ungar respectarea convenţiilor comerciale ce are cu noi, întru cât prohibindu-se intrarea în Ungaria a publicaţiunilor româneşti tipărite aici în ţară se nesocoteşte făţiş convenţiunea referitoare la publicaţiuni şi se aduce astfel o jignire de neîngăduit intereselor noastre comerciale, cu atât mai mult cu cât publicaţiile româneşti nu sunt admise nici pentru tranzit în statul vecin.

Discuţiunea urmată asupra memoriului d-lui Ţeţu şi hotărârea privitoare la acest memoriu sunt demne de luat în seamă.

*

In conformitate cu ordinea de zi, d. D. Hagi Theodorachy, preşedintele camerei de comerţ, a făcut un amănunţit raport asupra ultimului congres al camerilor de comerţ, ţinut luna aceasta la Iaşi şi cu privire la excursiunea făcută de congresişti în Bucovina. Ca încheere, d-sa a propus să se trimită scrisori de mulţumire d-lui Cerchez, preşedintele camerei de comerţ din Iaşi, pentru atenţiunea deosebită arătată congresiştilor, şi d-lui preşedinte al camerei de comerţ din Cernăuţi pentru bunăvoinţa cu care a primit pe congresişti, cu prilejul trecerei acestora prin capitala Bucovinei.

In urmă, după cererea ministerului de industrie şi comerţ, au fost numiţi, din partea camerei de comerţ, în consiliul pentru impozitul industrial, instituit prin nouă lege industrială, d-nii Gh. Boambă, membru, M. Bragadiru-fiu şi Pavel Negreanu, supleanţi.

După cererea aceluiaşi minister, au fost numiţi, în consiliul de administraţie al academiei comerciale, ca delegaţi ai acestei camere de comerţ, d-nii D. Hagi Theodorachy şi M. Bragadiru-fiul.

S'a votat apoi, pe baza unei deciziuni anterioare, despre care am vorbit la timp, două credite extraordinare: unul de 5000 lei pentru fondul floteî naţionale, altul de 1000 lei pentru fondul aeroplanelor militare.

*

Inainte de a ridica şedinţa, d. I. Ţeţu, membru al acestei camere de comert a reamintit biuroului, că a prezentat, de mai mult timp, adunăreî generale a camereî, un memoriu, încă ne luat în discuţie, privitor la nerespectarea de către statul ungar a convenţiunilor comerciale ce acesta are cu statul nostru.

D-sa a cerut cu insistenţă să se ia act de acest memoriu, care se referă în special la prohibirea publicaţiunilor româneşti de a intra în Ungaria, — să fie discutat şi să i se dea urmarea necesară.

Biuroul şi adunarea generală a membrilor camereî, convenind că se impune discuţiunea acestui memoriu, memoriul a fost citit din nou.

La discuţiunea urmată, au luat parte d-nii *N. Zanne, Eleuterie Ionescu. Lăzureanu, Ioanin, Dumitrescu-Militari, Ţeţu* şi *D. Hagi-Theodoracky.*

D. *Zanne* a susţinut că nu e locul să intervină camera de comerţ, întru cât, altminteri, această instituţie şi-ar aroga un drept pe care nu-l are, dreptul de a interveni într'o chestiune politică.

D. *Eleuterie Ionescu* a susţinut foarte bine o părere contrarie, anume a lămurit pe deplin, că nu e vorba de o intervenţiune de neîngăduit, ci dimpotrivă de o intervenţiune firească, la locul ei, necesară. D-sa a remarcat că d. Ţeţu a pus, în chip ingenios, o extrem de importantă chestiune, la a cărei rezolvire camera de comerţ ar putea contribui, chestiunea aceasta putându-se privi foarte bine şi din punctul de vedere al nerespectăreî convenţieî comerciale privitoare la publicaţiuni, acest mod de a vedea oferind cea mai practică soluţiune.

D-nii *Lăzureanu* şi *I. Dumitrescu-Militari* au împărtăşit modul de a vedea al d-lui Zanne.

D. *Ioanin* a propus ca memoriul să fie socotit rău adresat camereî de comert şi, ca urmare, trimis ministrului de rezort, spre a decide asupră-i, fiind de netăgăduit, de netrecut cu vederea, importanţa chestiuneî aduse în discuţie de d. Ţeţu.

D. *D. Hagi Theodorachy* a propus în ceea ce priveşte neajunsurile de ordin economic pe care ni le pricinuesc vecinii noştri — şi propunerea d-sale a fost admisă — să se ceară autorităţilor în drept a interveni, să ia, faţă de publicaţiunile ungureşti, măsura ce se va găsi necesară, în raport cu faptul prohibireî publicaţiunilor noastre la graniţa ungară; dar fără a-şi însuşi camera de comerţ concluziunile din memoriul d-lui Ţeţu.

In definitiv, cu multe rezerve, în măsura în care s'a putut crede îndreptăţită să-şi spună cuvântul, camera de comerţ din Capitală şi-a luat sarcina de a interveni ca autorităţile îndreptuite a lua o justă măsură în privinţa admitereî şi trecereî publicaţiunilor româneşti prin Ungaria, să ia, dacă vor găsi de cuviinţă, dispoziţiunile indicate chiar de autorităţile ungare.

*

Această deciziune va fi comunicată ministerului de industrie şi comerţ.

C.—

CONFLICTUL
SARBO-BULGAR

SERBIA ŞI BULGARIA SE SUPUN ARBITRAJULUI ŢARULUI

Sofia, 30. — **Daneff a declarat, că atât Bulgaria cât şi Serbia se supun arbitragiului ţarului şi în scurt timp vor demobiliza, apoi vor începe la Petersburg tratativele pentru aplanare.**

Londra, 30. — **Agenţia Reuter află din Petersburg că Bulgaria şi Serbia au acceptat arbitrajul Rusieî.**

SERBIA PROPUNE BULGARIEI DEMOBILIZAREA

Belgrad, 30. — *Consiliul de miniştrii de ieri renunţă la hotărârea luată alaltăeri de a cere Bulgarieî un răspuns imediat la nota sârbească privitoare la revizuirea tratatului de alianţă sârbo-bulgar. Consiliul a hotărât să invite guvernul bulgar să ordone demobilizarea parţială până la un sfert din efectivele actuale şi să notifice data conferinţeî celor patru preşedinţi de consiliu, conform hotărâreî luate.*

„Samuprava" declară că guvernul s'a hotărât la această nouă atitudine spre a ţine seama de nevoia legitimă de pace a Europeî, şi spre a face cu putinţă o discuţiune liniştită cu un stat aliat.

*

Belgrad, 30. — Biroul Presei spune că guvernul regal sârbesc a adresat o notă guvernului bulgăresc, propunând, pentru ca diferendul sârbo-bulgar să fie circumscris pe viitoarea graniţă şi pe teritoriul contestat, să se reducă efectivele militare actuale la un sfert. Această demobilizare va permite să se tranşeze pe cale amicală diferendul.

OPINIA PUBLICĂ SÂRBA ŞI INTERVENŢIA ŢARULUI

Belgrad 30. — In conflictul bulgaro-sârb a intervenit o schimbare bruscă de eri, şi anume de ia sosirea ştireî că ţarul va interveni pentru rezolvirea paşnică a conflictului.

Şansele Serbieî s'au micşorat prin faptul că nu s'a putut zădărnici intervenţia pe motivul că tratatul de alianţă numai există de fapt, violat fiind de Bulgaria.

Ţarul prin faptul că intervine recunoaşte existenţa tratatului şi intervenţia e socotită ca o înfrângere a politicei sârbeşti. Se crede că ţarul se va pronunţa în favoarea Bulgarieî.

Opoziţia acuză pe Pasici de lipsă de energie făcându-i responsabil, căci şi acum ca şi în chestia albaneză nu s'a folosit de momentul prielnic ce i s'a prezentat.

Pe de altă parte cercurile guvernamentale susţin că Pasici a urmărit o politică care va asigura pentru Serbia prietenia întregeî Europi şi că această politică va aduce la timp roadele eî.

BULGARIA CONSIMTE LA INTREVEDEREA DELA SALONIC

Roma, 30. — *In cercurile diplomatice soseşte ştirea, că Bulgaria a consimţit la întrevederea de la Salonic.*

DECLARATIILE D-LUI GREY

Londra, 30. — Camera comunelor). — D. Grey, răspunzând unor întrebări cu privire la situaţiunea balcanică, a făcut aluzie la telegrama împăratului Rusieî, apoi a spus: e dorit foarte tare ca statul dat de ţar să fie primit. Nu se poate exprima în destul de tare sentimentele de desamăgire şi desaprobare cu care opinia publică generală ar privi izbucnirea unuî război între naţiuni aliate până eri. Aceasta le-ar aliena toată simpatia Europeî care până aci a contribuit să asigure neutralitatea şi neintervenţiunea marilor Puteri. Statele balcanice trebue şi ele să recunoască că bătându-se între ele ar risca să peardă tot ce aŭ câştigat în lupta în potriva Turciei. (Aplause).

— o x o —

„Glasul Basarabiei"
„Luminează-te şi vei fi"

Ziarul românesc ce apare la Chişinău (Basarabia) publică următorul apel asupra căruia atragem atenţia cititorilor noştri:

De la Redacţie

Cine doreşte să sprijine „Glasul Basarabiei" să bine-voiască a ne trimite plata pe un an înainte două ruble şi 50 kopeici, sau cel puţin pe jumătate de an 1 ruble 50 copeici.

Paralele rugăm să fie trimise pe adresa: Grigore D. Constantinescu la Kişinău, ulita Puşkinskaia No. 5.

Schimbând plata pentru gazetă pe un an, cu trimisul prin poştă, de la 3 ruble pentru Rusia şi 4 peste graniţă, la 2.50 în Rusia, iar peste graniţă 3 ruble, redacţia nădăjduieşte că numărul abonaţilor la gazeta „Glasul Basarabiei" va fi mare, pentru a eşi măcar în capete.

Paralele din alte ţarî, trebue trimise ruseşti — hârtiî de 3 ruble — în plic recomandat şi pecetluit cu ceară roşie.

Având dorinţa ca gazeta „Glasul Basarabiei" să aibă cât mai mulţi cititori, dintre carî să se şi înscrie la dânsa, redacţia prea plecat roagă pe toţi carî cititi gazeta aceasta, să bine-voiţi a înştiinţa şi pe cellalţi fraţi Moldoveni, carî poate n'aŭ aflat nici până acum, că de la Duminica Floriilor, 7 Aprilie 1913, în oraşul Kişinău, a eşit la lumină şi se tipăreşte *odată pe săptămână*, singura gazetă naţională moldovenească şi nepărtinitoare „Glasul Basarabieî".

Rugăm prea plecat pe toţi scriitorii moldoveni, să ne trimită fără plată, măcar parte din scrierile lor, pentru a le tipări în „Glasul Basarabieî", şi pentru ca mai târziu, să putem alcătui şi deschide în Kişinău o bibliotecă pentru toţi Moldovenii din Basarabia şi alte guberni ale Impărăţieî Ruseşti, care doresc şi vor avea putinţă fără nici o cheltuială, să se lumineze în limba moldovenească.

Cântecele naţionale, doinele Moldovenilor, cântările bisericeşti ş. a. puse pe note, ar fi de mare folos Moldovenilor din Basarabia, care nu ştiu să cânte moldoveneşte de cât doară *„ştii tu"; „am un leu"; „nu's parale nu's* şi atâta.

Nu vor lipsi în biblioteca aceasta şi cărţile ruseşti dacă se vor găsi bine-voitori fatre fraţii noştri ruşi şi moldoveni să ne dăruiască cât mai multe.

Parle nu acem, de aceea şi îndrăsnim a cere cărţi moldoveneşti şi ruseşti fără plată.

Unuia mai uşor îi este să ne trimită, fără plată, o carte, două, de cât pentru noi ca să plătim la toţi.

Dumnezeu a tot puternic va plăti fie-căruia după faptele sale; iar de la noi, moldovenii din Basarabia, adâncă recunoştinţă vor primi şi dragoste frăţească.

Redacţia.

— o x o —

SERVICIUL TELEGRAFIC
al ziarului „Universul"

DEZMINTIRE

Belgrad, 30. — *Stirea răspândită de o parte din presa străină despre un pretins atentat contra principelui moştenitor este de domeniul fantezieî.*

O CERERE A ALBANEZILOR DIN BULGARIA

Sofia, 30. — Rerezentanţii coloniilor albaneze din Bulgaria aŭ adresat conferinţeî ambasadorilor şi d-lui Grey o depeşă solicitând incorporarea Koritzeî, metropola intelectuală a Toscilor, în limitele statului albanez.

PENTRU ŞCOALELE MUSULMANE DIN VECHEA BULGARIE

Sofia, 30. — Ministerul instrucţiunei a dat o sumă de 26400 franci pentru şcolile musulmane din noŭ fundate în Vechea Bulgarie.

ALBANEZII CER SPRIJINUL ITALIEI

Roma, 30. — Primarul din Frascineto a adresat d-lui di San Giuliano o depeşă invocând în numele populaţieî din Frascineto, intervenţia guvernului pentru ca Ciameria şi Cortşa, două oraşe pur albaneze, să rămână statului albanez în potriva cererilor injuste ale Greciei.

O DRAMA DE GELOZIE INTR'O BISERICA

Roma, 30. — Biserica Sf. Petru din Sulmana, a fost teatrul unei drame de gelozie.

Un funcţionar municipal cu numele Oscar Sopta a pătruns în biserica şi cu focuri de revolver a omorât pe preotul care servea, pentru că îl bănuia că întreţine legături de dragoste cu soţia lui, apoi s'a dus acasă şi şi-a omorât soţia.

Asasinul s'a prezentat de bună voe poliţieî.

CRIZA DIN SPANIA

Madrid, 30. — *Regele a dat din noŭ d-lui Romanones însărcinarea de a forma cabinetul.*

INTREVEDEREA DE LA KIEL

Roma, 30. — La întâlnirea de la Kiel a împăratului Wilhelm cu regele Victor Emanuel vor participa şi miniştrii de externe german şi italian Jagow şi San Giuliano.

UN DEMERS AL PRIMULUI MINISTRU GREC

Atena, 30. — Ministrul preşedinte Venizelos a propus la Sofia şi Belgrad ca să se demobilizeze şi să se trimită la Salonic preşedinţii de consiliu pentru aplanarea diferendelor.

Venizelos a făcut acest demers în urma rugăminteî Rusieî.

Temeiul Moşilor

Pavilionul Regal

O vreme frumoasă a favorizat ziua de Joia Moşilor. Ca în toţi anii, în această zi, o lume imensă a vizitat târgul Moşilor până noaptea târziu. Pentru după amiază se anunţase vizita AA. LL. RR. Principesa Marioara şi Principele Niculae.

Pavilionul regal, în care aveaŭ să fie primiţi Principii, era frumos decorat. In interiorul pavilionului se afla o frumoasă expoziţie de ţesături româneşti şi mai multe obiecte, în stil naţional, lucrate în atelierul d-luî Brumărescu.

La orele 5 p. m. aŭ început să sosească invitaţii. Notăm pe d-nii N. Xenopol, ministrul industrieî, I. Kalinderu, Gr. Cantacuzino primarul Capitaleî, I. Bărbătescu ajutor de primar, Em. Vasilescu, secretar general al primărieî, d-na Disescu, d-nii D. Moruzi prefectul Capitaleî, maior Kopetzky, comandantul sergenţilor, inspectorul M. Cantuniari, etc.

La orele 5 jum. aŭ sosit într'o trăsură A. S. R. Principele Niculae însoţit de guvernorul său, iar în a doua trăsură A. S. R. Principesa Marioara însoţită de d. general Robescu. Principii, după ce aŭ cercetat mica expoziţie din pavilion, aŭ ieşit în balcon de unde aŭ admirat jocul călăsarilor.

Insoţiţi apoi de d-nii Gr. Cantacuzino, I. Bărbătescu, D. Moruzi şi maior Kopetzky aŭ vizitat târgul Moşilor şi aŭ făcut diferite cumpărături.

La orele 7 Principii şi invitaţii aŭ părăsit târgul.

DIN CAMERA UNGARA

Discursul d-lui Theodor Mihali
Preşedintele partidului naţional român îşi exprimă neîncrederea în noul guvern

Budapesta, 30. — In şedinţa de astăzi a Camereî, deputatul Theodor Mihali, în calitate de preşedinte al partidului naţional român a luat cuvântul ca să-şi exprime neîncrederea în noul guvern.

Iată în întregime cuvântarea fruntaşului român:

Ministrul preşedinte a declarat clar, că actualul guvern nu este de cât o continuare a celui precedent, că nu este vorba de o schimbare în atitudine ci numai de o schimbare în persoane.

Este dar de prisos ca în numele partidului naţional român să arăt mai pe larg pentru ce nu avem încredere în noul guvern. Guvernul trecut n'a realizat votul universal şi nu s'a conformat nici principiilor indicate în prescrisele regale, anume că reforma electorală va fi făcută în senzul ca păturile largi ale poporului să fie atrase în cadrele constituţieî.

Noua reformă electorală este reacţionară, şi în practică va fi foarte greŭ de înfăptuit. (Mare zgomot). Guvernul trecut n'a avut în vedere să creeze odată situaţie normală în parlament (mişcare). Politica aceasta nu poate fi continuată, căci criza aceasta are o înrâurire nefastă asupra vieţeî noastre publice şi exercită o presiune grea asupra stăreî noastre economice. Tara trece prin cea mai drastică criză politică, economică şi financiară. (Intrerupe deputatul guvernamental Erdelyi). Toată lumea suferă de criza financiară.

*

D. Mihali continuă spunând: Programul ministrului preşedinte nu promite în ce mod va rezolva această criză. Preşedintele consiliului s'a ocupat în treacăt şi de problema naţionalităţilor, dar n'a făgăduit nici atât că legea de la 1868 să fie respectată şi mai puţin ne-a asigurat că va căuta ca drepturile de conservare a individualităţeî naţionale să fie ţinute în seamă.

De la 1868 toate guvernele aŭ promis că vor rezolva problema naţionalităţilor, că vor proceda faţă de popoarele nemaghiare în mod drept, egal şi echitabil, dar nici un guvern nu s'a ţinut de această promisiune şi situaţia neamurilor nemaghiare s'a agravat şi sunt prada violenţelor şi fărădelegilor autorităţilor administrative şi judiciare (mare zgomot şi contrazicerî).

Deputatul guvernamental baronul Podmanitzky întrerupe spunând: „Aceste sunt fraze".

D. Mihali *răspunde: „Aceste nu sunt fraze. Din nefericire sunt experienţe triste. Noi, românii mai ales, nu avem liniste nici la altarele bisericilor noastre, căci justiţia şi organele administrative urmăresc până acolo". (Mare mişcare).*

Aceî carî aŭ participat la conferinţa de la Alba Iulia, ţinută ca protestare contra înfiinţăreî episcopiei gr. cat. maghiare sunt urmăriţi, şi jandarmii pătrund în sanctuarele familieî ca să descopere secrete şi conspiraţii carî nu există de cât în capetele lor.

Naţionalităţile după atâtea suferinţe şi lupte doresc pacea. Guvernul este chemat a aduce această pace, impunând organelor sale să urmărească o politică egală, dreaptă şi echitabilă.

Din considerente politice şi din punct de vedere al naţionalităţilor îmi exprim neîncrederea faţă de guvern. (Naţionaliştii aprobă, mişcare la guvernamentali).

*

D. Tisza, în replică, a imputat d-luî Mihaly că acuzările ce le aduce aŭ un caracter general şi spune că dacă cazuri concrete de abuzurî i se vor aduce la cunoştinţă, va şti să-şi facă datoria.

In ţara noastră, a zis primul ministru, domneşte dreptatea şi respectul dreptuluî şi s'a avut chiar prea multă indulgenţă faţă de ceî carî aŭ lucrat contra statuluî ungar. D. Tisza zice că în bucuros act de dorinţa de pace a d-luî Mihaly şi partiduluî său dar nu e vorba azî de pace ci de o colaborare unanimă în interesul patrieî comune. Trebue deci să se faciliteze această colaborare înlăturându-se neînţelegerile din trecut.

*

Budapesta, 30. — Ziarul „Keleti Ertesitö" anunţă că preşedintele partiduluî naţional român, dr. Theodor Mihaii, răspunzând în şedinţa de azî a camereî preşedinteluî de consiliu Tisza, şi-a exprimat neîncrederea în noul guvern, dând dovezî, că partidul naţional român are aceiaşî atitudine ca şi opoziţia.

Scopul acestor declaraţiunî este a desavua ştirile apărute mereŭ în presa maghiară că partidul naţional român ar trata cu Tisza, saŭ că ar fi cazul de acord cu guvernul.

— o x o —

Cu privire la Coloniile şcolare

Făcându-se verificarea sumară a încasărilor de la serbările ce aŭ avut loc în grădina Cismigiu în zilele de 21, 22 şi 23 Maî curent, în folosul Coloniilor şcolare, s'a constatat că totalul încasărilor numaî în grădină, în afară de biletele de intrare vândute înainte de zilele serbărilor trece peste suma de lei 37.000.

Este plăcut să afirmăm că majoritatea acestor încasărî nu consta în venitul ruletelor.